

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Tos/123/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123010249
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Dudík
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7123010249.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Dudíka a sudcov JUDr. Martina Baločka a JUDr. Anna Kohutová, na neverejnom zasadnutí dňa 22. novembra 2023 v trestnej veci odsúdeného A. B. pre §199 ods. 1, ods. 2 písm.b) Tr. zák., o sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry a Ministerstva spravodlivosti SR proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp.zn. 6 Nt/9/2023 zo dňa 28.9.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. z a m i e t a sťažnosť prokurátora okresnej prokuratúry a Ministerstva spravodlivosti SR.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Mestský súd Košice podľa § 462 ods. 1 Tr.por., § 81 odsek 1 Tr. zák. návrh riaditeľa ústavu na výkon trestu na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody a nariadenie umiestnenia odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom Komárno v detenčnom ústave zamietol.

Podľa § 462 odsek 1 Tr. por., § 81 odsek 3 Tr. zák. návrh ministra spravodlivosti na umiestnenie odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v Komárne, trvale bytom Komárno do detenčného ústavu po výkone trestu odňatia slobody zamietol.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podali sťažnosť prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I a Ministerstvo spravodlivosti SR.

Prokurátor sa pridrižava dôvodov uvedených listom zo dňa 28.7.2023 na č.l. 129, kde uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení sťažnosti ministerstva spravodlivosti SR zo dňa 12.07.2023, na ne poukazuje a nemá čo k nim uviesť.

Ministerstvo spravodlivosti vo svojej sťažnosti uviedlo, že v sťažnosťou napádanom uznesení súdu je uvedené, že v prípade menovaného ide o osobu, ktorá bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu zo sexuálneho motívu, avšak podľa názoru konajúceho súdu nie je umiestnenie odsúdeného do detenčného ústavu po výkone trestu odňatia slobody potrebné. Odsúdený bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu znásilnenia, teda trestného činu so sexuálnym motívom, kde pri konaní pred súdom prvého stupňa na hlavnom pojednávaní svoje konanie priznal, oľutoval, pričom svoje konanie si nepamätal, keďže bol pod vplyvom alkoholu a toluénu, kde v čase spáchania trestného činu mal schopnosť ovládať svoje konanie zníženú o polovicu. Znalec už v tom čase nekonštatoval v prípade odsúdeného, že ide o sexuálneho devianta, sadistu, či agresora. Teda nebola konštatovaná potreba sexuologického liečenia. Dôvodným znalec považoval len uloženie ochranných liečení, a to psychiatrického, protialkoholického a protitoxikomanického.

Zároveň súd v uznesení uviedol, že umiestnenie osoby do detenčného ústavu by mala byť posledná možnosť ochrany spoločnosti, ak iné menej intenzívne opatrenia nie sú postačujúce. V predmetnej

trestnej veci nemožno konštatovať, že uložené ochranné liečenia neplnia účel. Poukazujúc na vyššie uvedené mal súd za to, že požiadavka na umiestnenie odsúdeného do detenčného ústavu zo strany riaditeľa ústavu, či ministra spravodlivosti postráda zákonom požadované podmienky.

S týmto rozhodnutím Mestského súdu Košice sa nestotožňuje a považuje za nevyhnutné, aby Krajský súd v Košiciach toto rozhodnutie napravil a rozhodol o umiestnení ods. A. B. do detenčného ústavu.

Podľa § 81 ods. 3 Tr. zák. ak to považuje súd za potrebné, môže pred skončením výkonu trestu odňatia slobody rozhodnúť o umiestnení do detenčného ústavu aj páchatela zločinu spáchaného zo sexuálneho motívu alebo páchatela, ktorý opätovne spácha obzvlášť závažný zločin; páchatel sa umiestni do detenčného ústavu po výkone trestu odňatia slobody.

A. B. bol rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T10/2012 odsúdený za zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. na trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov.

Spôsob spáchania tohto trestného činu, ktorého sa odsúdený dopustil, jednoznačne svedčí o jeho výraznej nebezpečnosti pre spoločnosť. Odsúdený A. B. sa zločinu znásilnenia dopustil na ochrutej žene. Poškodená bola od pása dole ochrnutá, pripútaná na lôžko a neschopná brániť sa. Menovaný svojho kamaráta prezývaného „D.“ poslal preč z miestnosti a hneď zaútočil na poškodenú. Stiahol jej teplákové nohavice, plienku a následne, napriek jej verbálnemu odporu a žiadostiam, proti jej vôli vykonal súlož. Celé to trvalo 25-30 minút, pričom ho počas celej doby žiadala, aby prestal, on dokonal súlož. Keď skončil oblial poškodenú vodou, ktorú mala vo fľaši na stole a odišiel preč.

Ako jednu z okolností, pre ktoré prvostupňový súd nepovažoval umiestnenie do detencie za potrebné, bolo, že odsúdený skutok oľutoval.

Odsúdený však svoj skutok neľutoval. Z odstupom času tvrdil, že sa rozepamätal a spomenul si na všetko, čo vykonal a oľutoval čin, ktorý spáchal. Uviedol, že ak by nebol pod vplyvom omamných látok, tak by sa to možno nestalo. Odsúdený uviedol, že pri sledovaní pornofilmov ho vždy vzrušovali násilné scény a v prípade, že sa mu naskytla príležitosť, tak ju využil. Chcel všetko vyskúšať a skutočnosť, že sa poškodená nemohla brániť, mu vyhovovalo a robilo radosť.

Jeho dodatočné uvedenie ľútosť nad trestným činom tak s ohľadom na tieto vyjadrenia nemožno považovať za poskytujúce záruku jeho nápravy, či znižujúce riziko jeho recidívy.

Ustanovenie § 81 ods. 3 Tr. zák. sa vzťahuje na sexuálnych sadistov, agresorov a obdobných páchatelov, ako aj na odsúdených za najzávažnejšie trestné činy, na ktorých je nevyhnutné naďalej aj po výkone trestu odňatia slobody pôsobiť zabezpečovacími opatreniami s cieľom zabezpečiť ochranu spoločnosti a práv a slobôd ostatných občanov, ako aj ďalších spoločenských hodnôt, ktoré by po prepustení takýchto mimoriadne narušených páchatelov na slobodu boli s najväčšou pravdepodobnosťou porušené.

Má za to, že s poukázaním na spôsob spáchania trestného činu, ktorého sa odsúdený dopustil, sa predmetné ustanovenie vzťahuje na osobu odsúdeného A. B..

Z psychologického vyšetrenia, ktorému sa odsúdený podrobil dňa 25. októbra 2012 v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra v skupine psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti z autoanamnestických údajov vyplýva, že už ako dieťa týral zvieratá „robilo mu to dobre, keď im spôsoboval bolesť, trieskal ich o stenu, odtrhával im končatiny, rozpáral ich a nakoniec zlikvidoval“.

Odsúdený je od detstva v psychiatrickej starostlivosti a má diagnostikovanú ľahkú mozgovú dysfunkciu. Úroveň rozumových schopností sa nachádza v hornej hranici populačného priemeru. Osobnosť odsúdeného možno charakterizovať ako osobu, ktorá je uzavretá, akcentovaná, nevyrovnaná, emocionálne a psychosexuálne nezrelá, nepredvídateľná, ovplyvnená disharmonickým prostredím. Od detstva je drogovovo závislý. Jeho život je poznačený poruchami správania s výraznými automutilačnými tendenciami. Má sklony k impulzívnemu správaniu, nahromadené napätie vybíja agresívnym útokom voči svojmu okoliu alebo automutiláciou, ktorá mu poskytuje psychické uvoľnenie. Menovaný ľahko podlieha frustráciám a situačným vplyvom. Je ovplyvniteľný, jeho regulačné mechanizmy nefungujú optimálne.

Doposiaľ bol odsúdený štyrikrát, a to za násilnú trestnú činnosť. Aktuálne vykonáva trest, ktorý nariadil Okresný súd Komárno, sp. zn. 2T 10/2012 za trestný čin znásilnenia v trvaní 12 rokov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Vo výkone trestu bolo od začiatku správanie odsúdeného problémové a nevyspytateľné s prvkami negativizmu, pričom mal psychické problémy, ktoré sa odzrkadľovali v jeho správaní a konaní. Odsúdený mával často psychické problémy, preto sa dostával do konfliktných situácií so spolubývajúcimi. Bol agresívny a impulzívny, pričom nahromadené napätie vybíjal agresívnymi útokmi

voči svojmu okoliu. Taktiež bola nutná intervencia zo strany psychológov z dôvodu suicidálnych tendencií a reálnych pokusov odsúdeného. Počas jeho pobytu v oddiele špecializovaného zaobchádzania bol šesťkrát hospitalizovaný v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Trenčín, pre zhoršenie psychického stavu a opakované úmyselné sebapoškodenie.

Riziko recidívy trestnej činnosti do dvoch rokov od prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je u odsúdeného vysoké (resocializačná prognóza je teda nepriaznivá). Riziko opakovaného násilného správania (vyhodnotené na základe vlastného screeningového nástroja zboru, ktorý bol vytvorený odborným tímom a bol pilotovaný regresným overovaním na násilných recidivistoch) po prepustení je vysoké.

Znalec JUDr. MUDr. Ján Uhrín v znaleckom posudku uviedol, že cit. „odsúdený B. je závislý od alkoholu a prchavých rozpúšťadiel, toulénu. Jedná sa o plne rozvinutú psychickú aj telesnú formu závislosti. Jeho osobnosť je nevyrovnaná s dominantnými rysmi emočnej nestability, impulzivity, prítomné sú u neho aj dissociálne rysy. Z hľadiska psychiatrického spočíva rizikovosť opätovného protiprávneho konania v tom riziku, že ak bude opätovne konzumovať psychoaktívne látky, môžu sa protiprávnou činnosťou prejavíť jeho osobnostné rysy."

Podľa § 146 Tr. por., Ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku alebo ak je znalecký posudok nejasný alebo neúplný, treba požiadať znalca o vysvetlenie alebo doplnenie posudku. Ak by to nevedlo k odstráneniu pochybností alebo nejasností znaleckého posudku alebo k úplnosti znaleckého posudku, treba pribrať iného znalca.

Má však za to, že znalec vo vyhotovenom znaleckom posudku neprihliadol na všetky skutočnosti, ktoré mali význam pre vyhotovenie posudku, a to hlavne skutočnosť, že ods. A. B. bol opakovane psychiatricky liečený. Je teda zrejmé, že menej invazívne opatrenia sa ukázali ako nedostatočné, pričom odsúdený trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná a je ťažko liečiteľná, výrazne obmedzuje jeho schopnosti rozpoznať negatívne následky konania alebo ovládať konanie a pre ktorú je jeho pobyt na slobode nebezpečný, čo sa ukázalo aj s ohľadom na spáchanú trestnú činnosť, a to bezohľadnosť k poškodenej - bezbrannej ochrmetej žene, aby uspokojil svoje sexuálne potreby a predstavy.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby súd pribral do konania iného znalca z odvetvia psychiatria, ktorý vyhotoví nový znalecký posudok.

Vzhľadom na vyššie uvedené a skutočnosť, že odsúdený je páchatelom zločinu zo sexuálneho motívu navrhol, aby odvolací súd podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Mestského súdu Košice zo dňa 28. septembra 2023 sp. zn. 6Nt/9/2023 a rozhodol o umiestnení ods. A. B. do detencie podľa § 81 ods. 3 Tr. zák. Predpokladaný koniec trestu má dňa 10. októbra 2023.

Krajský súd na podklade takto podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť prokurátora a Ministerstva spravodlivosti SR nie sú dôvodné.

V prvom rade je potrebné uviesť, že uvedená trestná vec odsúdeného A. B. už bola prejednávaná pred krajským súdom, keď o nej sťažnostný súd rozhodol tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a uložil súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol. V zmysle pokynu krajského súdu mestský súd pribral do konania znalca z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie psychiatria. Zo záverov znaleckého posudku znalca JUDr. MUDr. Jána Uhrína vyplýva, že odsúdený nie je duševne chorý. Z hľadiska psychiatrického nie je pobyt odsúdeného na slobode pre spoločnosť nebezpečný. Nie je dôvod očakávať, že by sa dopúšťal protiprávnej činnosti pod vplyvom halucinácií alebo bludov.

V konaní, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu postupoval prvostupňový súd v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a vykonal na verejnom zasadnutí všetky potrebné dôkazy, majúce význam pre rozhodnutie o návrhu riaditeľa ÚVV a ÚVTOS Košice ako aj o návrhu ministra spravodlivosti o umiestnenie odsúdeného A. B. do detenčného ústavu, tieto dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. a dospel tak ku správny skutkový a právny záverom.

V odôvodnení napadnutého uznesenia v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Tr. por. prvostupňový súd jasne a zreteľne vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, pričom sa dôsledne zaoberal a zohľadnil všetky skutočnosti.

Krajský súd si v celom rozsahu osvojil správne a zákonné odôvodnenie napadnutého uznesenia vo vzťahu ku všetkým napadnutým výrokom a keďže sa so závermi mestského súdu stotožňuje, tak na ne ako na správne a zákonné v podrobnostiach poukazuje.

Krajský súd v prvom rade poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej rozhodnutie prvostupňového súdu a krajského súdu tvoria jeden celok (I. ÚS 141/04) a v zmysle tohto právneho názoru krajský súd tak v stručnosti poukazuje na zistený skutkový stav a na právny rozbor a právny záver mestského súdu.

Bolo by nad rámec hodnotiť vykonané dôkazy pred mestským súdom, nakoľko mestský súd toto hodnotenie v napadnutom uznesení vykonal úplne vyčerpávajúco, avšak je potrebné zvýrazniť už spomínané z tohto napadnutého uznesenia a síce, že na verejnom zasadnutí mestského súdu bol vypočutý Znalec JUDr. MUDr. Ján Uhrín, ktorý uviedol, že trvá na ním vypracovanom znaleckom posudku, pričom v tejto chvíli nie sú známe žiadne nové skutočnosti v danej veci. Uviedol, že odsúdený B. netrpí duševnou chorobou v zmysle psychózy, nie je duševne chorý. Má neporušené rozumové, pamäťové a úsudkové schopnosti, jednoznačne rozumie kauzalite dejov príčina-následok. Menovaný je závislý od alkoholu a prchavých rozpúšťadiel, toulénu. Jedná sa o plne rozvinutú psychickú aj telesnú formu závislosti. Jeho osobnosť je nevyrovnaná s dominantnými rysmi emočnej nestability, impulzivity, prítomné sú u neho aj dissociálne rysy. Pre prípad, že by bol prepustený, odporúča, aby ambulantne pokračoval v protialkoholickom a protitoxikomanickom liečení. Z hľadiska psychiatrického nie je pobyt odsúdeného na slobode pre spoločnosť nebezpečný. Nie je dôvod očakávať, že by sa dopúšťal protiprávnej činnosti pod vplyvom halucinácií alebo bludov. Z hľadiska psychiatrického spočívajúca rizikovosť opätovného protiprávneho konania v tom riziku, že ak bude opätovne konzumovať psychoaktívne látky, môžu sa protiprávnou činnosťou prejaviť jeho osobnostné rysy.

Úlohou detencie je ochrana spoločnosti a jej členov pred tými páchatelmi, ktorí počas dlhodobejšo trestu odňatia slobody evidentne a preukázateľne ochoreli na nevyliciteľnú duševnú chorobu a je tu obava, že aj po výkone trestu odňatia slobody ďalej pretrvávajú nebezpečenstvo, že by mohli spačať obzvlášť závažný zločin. Možno konštatovať, že detencia ako druh ochranného opatrenia je svojou povahou najtvrdším z ochranných opatrení v slovenskom právnom poriadku, pretože citelne zasahuje do základných ľudských práv a slobôd. Preto by mala byť využívaná až ako posledná možnosť ochrany spoločnosti a prednosť pred ňou by mali dostať iné ochranné opatrenia, najmä ochranné liečenie. Detencia totiž môže v prípade potreby trvať až doživotne.

Ako to vyplýva zo zákonných ustanovení § 81 a § 82 Tr. zák., ktoré správne mestský súd v danej trestnej veci aplikoval základnou podmienkou takéhoto postupu je, že u odsúdeného musí byť zistená duševná porucha, ktorá je vo všeobecnosti, prípadne v konkrétnej trestnej veci podľa odborneho lekárskeho posudku nevyliciteľná a zároveň pobyt odsúdeného na slobode je aj s prihliadnutím na spačchanú trestnú činnosť (najmä závažnú násilnú) pre spoločnosť, to znamená, že tu existuje dôvodný kvalifikovaný záver o vysokej pravdepodobnosti opätovného útoky takouto osobou. Obe tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne, t. j. súčasne. Ďalšími kumulatívnymi podmienkami sú návrh prokurátora alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody adresovaný súdu. Len v prípade, že súd bude mať preukázané všetky tieto skutočnosti, preruší výkon trestu odňatia slobody a zároveň nariadi umiestnenie páchatel'a v detenčnom ústave.

Správne teda konštatoval mestský súd po vykonanom ako aj doplnenom dokazovaní, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky na prerušenie výkonu trestu odňatia slobody a nariadenie umiestnenia odsúdeného do detenčného ústavu, ani na umiestnenie odsúdeného do detenčného ústavu po výkone trestu odňatia slobody. Prvostupňový súd v celom rozsahu splnil pokyn krajského súdu. Úlohy boli vykonané, avšak ani ich výsledok nespôsobil dôkaznú situáciu, na základe ktorej by bolo možno návrhu riaditeľa ústavu na výkon trestu, či ministra spravodlivosti vyhovieť.

To boli dôvody, pre ktoré krajský súd rozhodol tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.